

Utfärdad av
David Ranström

Godkänd av

Datum
2024-11-22

Utgåva

Ämne

Remissvar KN2024/01642, Bättre förutsättningar för vattenkraftens omprövning

Klimat- och Näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se och till
kn.nm@regeringskansliet.se

Remissvar KN2024/01642, Bättre förutsättningar för vattenkraftens omprövning

1. Sammanfattning

Karlskoga Vattenkraft är en verksamhetsutövare med 23 kraftverk med därtill tillhörande dammar och magasin i Örebro län, Dalarnas län och Värmlands län. Samtliga våra anläggningar ligger tidigt i processen för NAP och vi är en av de verksamhetsutövare som hittills har störst erfarenhet av samverkansprocessen, de olika pausernas betydelse, diskussioner kring Natura 2000 områden och krav från myndigheter på olika utredningar.

Vi har tagit del av promemorian och vår inställning är att det inte är tillräckligt för att tydliggöra processen och det som, enligt vår uppfattning, var själva grundsyftet med pausen i omprövningarna, att skapa bättre förutsättningar för omprövningarna överlag för alla landets kraftverk oavsett storlek.

Med de skrivningar som finns med i förslagen till ändringar i lag och förordning så sker ett klart och tydligt exkluderande av majoriteten av landets småskaliga vattenkraftverk.

Vår inställning är att pausen förlängs och att återremittera frågan för fortsatt arbete inom Klimat- och näringsdepartementet. Detta för att säkerställa att tillräckliga regler i lag och förordning finns på plats för att kunna genomföra omprövningarna på ett rättssäkert sätt.

Nedan följer detaljerade synpunkter på vissa utvalda frågeställningar.

2. Detaljerade synpunkter

Hantering av Natura 2000-områden

I förslag beskrivet i promemorian ges möjlighet för Mark- och miljödomstolen att överlämna en fråga om tillåtelse att besluta om bestämmelser och villkor som avviker från Natura 2000-kraven till regeringens avgörande tillsammans med domstolens yttrande. Detta anser vi vara en invecklad process där vi är i händerna på domstolens goda vilja då domstolen kan välja att inte begära denna tillåtelse. **Vår åsikt är att lagstiftaren behöver slå fast i författningstext att verksamhet som var i drift i sin nuvarande omfattning när Natura 2000 området bildades inte ska få hårdare krav vid denna omprövning.**

Vi ser även ett problem att myndigheter nu uppdaterar bevarandeplaner för Natura 2000 utan att våra synpunkter beaktas i bevarandeplanerna. Åtgärderna är ofta allmänt skrivna, men de kan få stor påverkan på omprövningen av vattenkraften. Åtgärd kan till exempel framställas som att naturliga flöden ska eftersträvas. Sociala och ekonomiska aspekter beaktas inte. Detta kan vid omprövning resultera i att kraftverksdammar måste rivs ut eller att korttidsreglering blir förbjuden.

Ämne
Remissvar KN2024/01642, Bättre förutsättningar för vattenkraftens omprövning

Datum
2024-11-22

Äldre rättigheter

Processen har hittills visat att det har blivit problem och frågeställningar kring det som kallas äldre rättigheter. Många mindre kraftverk bedrivs idag med stöd av just äldre rättigheter och **vi anser att just denna rättighet måste förtydligas av lagstiftaren**. Detta är inget okänt problem efter ett antal pauser och det måste ses som anmärkningsvärt att denna fråga inte kan klargöras på ett bättre sätt.

Vattenkraftens miljöfond

Sedan promemorian gavs ut har Vattenkraftens Miljöfond pausat utbetalningarna fram till den 1 juli 2025. Deras inställning är att de överenskomna tio miljarderna inte räcker med det nuvarande regelverket, kraven från myndigheter, och inte heller med de föreslagna ändringarna i promemorian.

Detta är ett stort problem för oss då vi ligger tidigt i processen med inlämningar till Mark- och miljödomstol utan att idag veta vilka villkor som gäller, t.ex. om de uppstartade arbeten som måste drivas under utbetalningsstoppet kommer att utbetalas retroaktivt m.m.

Fonden är idag inte knutet till lagstiftaren men av oerhörd stort vikt i denna process. **Vår inställning är att överenskommelse med fonden, med tydliga villkor, måste ske innan processen med NAP kan återupptas.**

Småskaliga kraftverk behöver värderas högre

Promemorian beskriver det nationella perspektivet på många sätt. Det regionala och lokala verkar helt ha glömts bort. Det är lätt att fokusera på antal kilowattimmar och då räkna bort mindre kraftverk.

Detta känns igen från tidigare paus då vi som verksamhetsutövare deltog i en utredning kring Gullspångsälven. Tid fanns inte för den regionala nyttan var svaret vi då fick.

Småskaliga kraftverk bidrar förutom den förnybara elproduktionen till lokal och regional elproduktion och stabilitet i elsystemet. Genom ödrift för vattenkraften kan samhällskritisk infrastruktur fungera även när det storskaliga elnätet är utslaget. Vi som verkar i en ort som Karlskoga har extra mycket dialog med olika myndigheter kring just ödrift och att säkerställa elförsörjning till just samhällskritisk infrastruktur och industri.

Att få så motstridiga krav och synpunkter från olika myndigheter, och ibland från samma myndighet men olika avdelningar, kan inte annat än beskrivas som frustrerande.

Vår inställning är att omprövningarna bör ta större hänsyn till elförsörjningsaspekten och nyttan med även de mindre kraftverken.

David Ranström

Chef Hållbarhet & Utveckling Karlskoga Energi & Miljö AB